

JÓL OLVASNI JÓ!

Olvasás- és írástanítás komplex fonomimikával

Fazekasné Fenyvesi Margit

Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó
Szeged, 2024

Lektorálta:
dr. Hosszu Tímea
főiskolai docens

Nyelvi lektor:
dr. Pető Bálint
főiskolai docens

ISBN 978-963-648-010-3 (nyomtatott)
ISBN 978-963-648-011-0 (pdf)

Kiadja:
Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 2024

TARTALOM

Előszó	7
A könyv tartalmi felépítése	8
Az olvasástanítás módszerei: történeti áttekintés	9
Az olvasástanítás módszerei: a jelen	17
Az olvasás készsége és az olvasás képessége.	29
Az olvasástanulás feltételei	33
Az olvasástanítás előkészítése.	47
Az egyes olvasástanítási módszerek olvasástanítást előkészítő törekvései	49
A kéz és karmozgás (gesztusok) hatása az idegrendszerre.	55
A gesztusnyelv hatékonyságának bizonyítása	57
A komplex elvű fonomimika	60
A komplex elvű fonomimika alapjai.	61
A hang- és betűtanítás menete a komplex elvű fonomimikával	65
Hang- és betűtanítás komplex elvű fonomimikával	77
Az összeolvasás tanítása a komplex elvű fonomimika alapján	156
Egy összehasonlító kísérlet eredményei.	158
Az összehasonlító mérések eredménye.	160
Kitekintés: a fonomimika használata más területeken	163
Digitális segédanyagok	164
Összegezés	165
Befejezésül	166
Szakirodalom.	167

ELŐSZÓ

A komplex elvű fonomimikát bemutató könyv (Olvasástanítás fonomimikával) egy pályázatnak köszönhetően 2019-ben elkészült. A könyvbemutató után néhány nappal a Covid-járvány miatt megszűntek a továbbképzések, a konferenciák, az iskolák áttértek az online oktatásra. A terjesztés meghiúsulása ellenére a módszer elkezdte máig is tartó pályafutását. Már követhetetlen, hány iskolában, milyen pedagógiai területeken tanítanak fonomimikával vagy annak egyes elemeivel. Minek köszönhető ez a remélt, mégis meglepő siker? Az integráció bevezetésével a többségi intézményekben oktató-nevelő pedagógusok eszköztelenül álltak az új feladat előtt. Megtapasztalták, hogy a hagyományos módszerek csak a tipikusan fejlődő gyermekeknel hatásosak – ha hatásosak –, a különleges bánásmódú gyermekeknek időnként különleges módszerekre van szükségük. A fonomimika egy speciális olvasás- és írástanítási módszer, amely egyszerűségének köszönheti hatékonyságát. A természetes megoldási mód a mozgásra való alapozás, valamint a hang/betű asszociáció. Célcsoportjába tartozik minden olyan gyermek, aki az olvasás-írás tanulását könnyedén, játékosan, élvezettel kívánja megtanulni, akár különleges bánásmódot igényel, akár nem. A mozgás adta élmény gyors hang/betű felismerést biztosít, segít a hasonló hangzású hangok, illetve hasonló alakú betűk differenciálásában, érzékletessé teszi az összeolvasás folyamatát. Olvasástanítási módszertől vagy tankönyvcsaládtól függetlenül minden iskolatípusban alkalmazható. 2021-ben egy kísérleti-kontrollcsoportos vizsgálattal bizonyítottuk a módszer hatékonyságát. A kapott eredmények számszerűen is igazolták mindazt – még annál többet is –, amit a felhasználók szövegesen visszajeleztek.

A komplex elvű fonomimika alkalmazása speciális felkészülést nem igényel. Az olvasni-írni tanító pedagógus, gyógypedagógus a könyv áttanulmányozása után kézikönyvként, segédanyagként használni tudja. A betű- és hangtanítás sorrendjét az alkalmazott módszer dönti el, így a fonomimika jól bele tud simulni bármelyik olvasás-, illetve írástanítási koncepcióba.

„Hungarikum nemcsak tárgy lehet, hanem szellemi termék is: Bartók életműve, a Kodály-módszer és még sok egyéb. **Miért ne lehetne hungarikum a fonomimika?** Tokaji aszút nem mindenki iszik, gulyást nem mindenki eszik, nem mindenki ír golyóstollal, de mindenki tanul olvasni-írni, ezért a fonomimika mindenkit érinthet. Azzal pedig mindenki egyetérthet, hogy az olvasás-írás tanítása az anyanyelv tanítása is egyben, az anyanyelvi műveltség ügye.” (Adamikné Jászó, 2014, 146.)

Hálával gondolok tanító és gyógypedagógus kollégáimra, akik visszajelzéseikkel megerősítettek abban, hogy ez a módszer az oktatás eszköze lehet.